

ДАВИД ЗАБРАНСКИ (David Zábanský, 1977) е чешки писател, драматург, юрист и журналист. Автор е на няколко романа и пиеси. През 2006 година той е удостоен с престижната литературна награда „Магнезия Литера“ за дебютния си роман *Всеки друг плаж* (*Slabost pro každou jinou pláž*). Забрански е завършил право и журналистика в Карловия университет в Прага. До неотдавна работи като юрист, най-вече в неправителствения сектор, а интересите му са насочени преди всичко към организации, свързани със защита на човешките и гражданските права, подпомагане на бежанците или интеграция на ромите. Понастоящем се е посветил изключително на писателската си дейност, като разделя живота си между Прага и Атина. Автор е на шест романа, сред които по-известни са *Мартин Юхас, тоест Чехословакия* (*Martin Juhas čili Československo*, 2015) – номиниран през 2016 година за наградата „Магнезия Литера“ в категориите „Проза“ и „Книга на годината“, *Отвъд Алпите* (*Za Alpami*, 2017), *Логоз* (*Logoz*, 2019). Романът на Забрански *Отитът на Щерн да обича* (*Šternův pokus milovat*, 2008) излезе през тази година в превод на български език.

Негови авторски статии излизат в редица чешки медии: в списание „Репортер“, вестник „Млада фронта“ и др. Между 2015 и 2017 г. Давид Забрански е главен редактор на портала CzechLit, който допринася за популяризиране на чешката литература в чужбина. Негови произведения са преведени на испански, немски, унгарски, български и други езици.

На въпрос на Чешкото радио защо се е посветил на писането, той дава следния отговор: „Защото досега не съм открил нищо друго, което да ми доставя по-голямо удоволствие. Ако си купя беемве, ще му се наслаждавам не повече от един ден. Писането е нещо съвсем различно“. Произведенията на Забрански са провокативни и винаги съпроводени с бурни реакции от страна на критици и публицисти.

Предлагаме откъс от романа на Давид Забрански *Република* (*Republika*), който предстои да излезе в бърненското издателство „Ветърни млини“ (Větrné mlýny, бълг. „Вятърни мелници“).

I.

24.

Леош пристигна на бензиностанцията OMV малко след четири следобед. Той мина покрай колонките за зареждане на гориво, а тежките гуми на джипа изтрополиха по металните решетки, поставени върху дренажните канали.

Паркира пред магазин VIVA, до пакетите с дървени въглища, бутилирана вода и течност за чистачки. С ключа в ръка той влезе през автоматичната стъклена врата. Свали слънчевите очила от лицето си и ги закачи отпред на блузата си. Повдигна леко козирката на бейзболната си шапка, за да огледа стоките.

Леош купи един студен „Пепси лимон“ и шоколадови бонбони „Милка“. Тъмносинята кутия във форма на сърце бе украсена с малка лилава крава и около пет пъти по-голяма червена роза. „Само луд човек може да купи подобен кич“, помисли си той, докато поставяше кредитната си карта в ПОС терминала.

– Ще взема и кафе – каза Леош, напъхвайки пластмасовата бутилка с „Пепси“ в задния джоб на късите си панталони. – Два пъти еспreso за из път. И тях с карта.

Със сърцето под мишница и с картонените чаши в ръце Леош се запъти към зарядната станция за електрически автомобили, която се намираще отстрани на магазина. Футуристично изглеждащият баварец на Кристина беше паркиран точно до колонката, а кабелът за зареждане се търкаляше на асфалта до колата.

Кристина седеше на земята с гръб към втората колонка и със слушалки в ушите. Щом го видя, тя му махна по начин, който не му остави никаква надежда. Кристина беше на дваисет, почти връстница на Леош, но му махна като петнайсетгодишно дете, което вече има доста добри познания за секса, но все още категорично отказва да го прави. В нейното махане имаше дистанция и скептицизъм.

– Леош Гесай! – каза тя без всякаква емоция, докато бавно сваляше слушалките от ушите си.

– Да не би да очакваш още нещо? Какво слушаш?

Спомена някакво непознато за него име.

– Яко! – отвърна ѝ той. – Взех ти кафе.

Постави нещата върху колонката и ѝ подаде ръка. Тя носеше стара риза, закопчана само с едно копче, а под нея – горнище на бански. Надолу – изрязани дънки, а на краката – съдрани гуменки.

– Паркирал съм ей там – каза той и посочи към магазина.

– Онзи черен звяр ли? Егати! Колко харчи?

– Десет на сто. Приблизително.

– Гордееш ли се с това? Така поне изглежда. Само че аз няма да се кача в него. Не, няма да тръгнем с него.

Той се наведе и вдигна от земята кабела за зареждане.

– Твоят е, нали? Хайде, прибори го в колата. Или пък да пробваме още веднъж?

– Не става. Няма смисъл. Сума ти народ опита.

– Окей. Искаш ли нещо? Кафе? Бонбони? Ако не, да тръгваме.

Тя му показа среден пръст и се запъти към джипа.

– Май трябва да си преместиш колата.

Той остави недопитите кафета върху колонката за зареждане на електромобили и тръгна след нея.

– Да преместя колата? И как според теб ще стане? Зарежи, оставяме я тук. И без това в тая държава никой не зарежда на такива колонки, сто години след маймуните сме. Баща ти би трябвало да направи нещо по въпроса.

Леош отключи вратите с дистанционното.

– Виж, не си мисли, че това е несериозно – каза тя, след като се качи в джипа. – Грета Тунберг е страхотна и е права. Това, че сега сядам до теб, не означава, че не ми пука... за планетата, за емисиите, за пластмасите. Това, че мога да ходя по бански през септември, е дело и на твоята браква, която несъмнено също допринася за глобалното затопляне.

Леош кимна с глава и веднага щом излезе от бензиностанцията, настъпи газта.

Вранглерът беше офроуд автомобил с лоша аеродинамика, но трилитровият му двигател го издърпа безкомпромисно напред и надолу по асфалта. При сто и трийсет в час в колата вече беше и шумно.

Кристина започна да разбира какво става (той искаше да я заслепи и оглуши), а за по-сигурно Леош включи и уредбата. От цифрите на дисплея изведнъж в пространството се разнесе песен на Лил Пъмп – млад рапър от Маями. Кристина не беше чувала за него, пък и Леош не я осветли по въпроса. Той смяташе, че потокът от неразбираеми думи казва всичко.

Обгърна с ръка раменете ѝ. Трепкащите ленти на магистралата, пейзажът наоколо, който сякаш някой с висока скорост раздробява на малки парченца... и рап. Леош поотмести яката на ризата ѝ, докосна кожата ѝ. Започна да я събира с пръсти, сякаш събира злато. Последният половин час го беше заредил с голяма доза самоувереност. Все разни дреболии, които в крайна сметка го накараха да се почувства всемогъщ: преминаването през дренажните канали, звукът от безконтактната кре-

дитна карта, Bluetooth. Всичко му се подчиняваше безрезервно, всичко следваше волята му дори и без думи. Светът се въртеше около неговите мисли. Ако не беше така самоуверен, едва ли би се осмелил.

Кристина не трепваше. Тя продължаваше да гледа право напред, все едно е на кино. Когато Леош пхна ръката си под банския, тя промълви само едно „хмм“, нищо друго. Но не му попречи, за което той в мислите си благодари на Бога, тъй като всичко това му се случваше за първи път в живота. Да пуска ръка без алкохол, без допълнително стимулиране, в пълно съзнание. Леош не знаеше какво е това. Умело прикривайки вълнението си, той хвана ръката ѝ и я постави върху дюкяна си. Ръката остана там неподвижна за миг, сякаш Кристина си казваше молитва. После тя издърпа ръката си, а Леош рязко намали скоростта. Сто и десет. Изведнъж деветдесет.

– Какво правиш? Защо намаляваш?

– Спирам – отвърна той и изключи музиката.

– Но защо? Нали пътуваме? Карай!

Страхуваше се. Щом спрат, той щеше да бъде настоятелен.

– Не спирай – каза му тя. В плановете ѝ не влизаше връзка с Леош, дори не го харесваше като мъж. Той я привличаше с вида си на неоконсервативен украинец. Харесваше това, че майка ѝ не го харесва, точка.

– Ще има изненада! – каза той, докато търсеше място, където да спре. „Пак сбърках, голяма съм патка“, помисли си тя.

– Не мога да спя с теб – отсече Кристина.

Той поклати глава. Нещо друго имаше предвид. Спря на автобусната спирка и слезе от джипа.

– Така значи, искаш да ми дадеш да покарам? – учудено каза тя. – Благодаря за жеста, но не мисля да пробвам. Освен това си имам принципи, нали разбираш?

– Добре де, опитай все пак. Пък макар и само няколко километра. – Той слезе от колата и тръгна към нейната врата.

Какво да го прави? „Хубаво“, каза си тя и като се промъкна над лоста за скоростите, се прехвърли на шофьорската седалка. Кристина беше слаба и стройна. С няколко сантиметра по-ниска от Леош. Нежната ѝ кожа, загоряла от лятото, изигра най-невероятната роля в джипа на майка му. Звезда под звездния небосклон. Кожа до кожата.

– Отива ти – промълви той. Имаше чувството, че като ѝ отстъпва джипа, той ѝ прави възможно най-добрата услуга.

– Очакваш да ти правя мили очи по пътя, нали? – отвърна му тя, докато пробваше лостове до волана. – Страшна кола имаш, Леош. Наистина е готина, въпреки че май трябваше да си в затвора заради нея.

– Стигаш ли изобщо до педалите?

Трябваше да се попремести малко напред. Седна на ръба на седалката като ученичка.

Първите метри не бяха лесни, но тя бързо свикна с голямата кола. Джипът беше с автоматична скоростна кутия, така че не трябваше да прави друго, освен да натиска педала на газта и да върти волана, точно както при бавареца.

На магистралата остана в бавната лента. Леош не каза нищо около минута. Извърна глава към вратата и затвори очи. Пълна трагедия, не искаше да гледа. Когато отново отвори очи, всичко си беше същото. От прозореца виждаше същия хълм и същата къща, кацнала на хълма. Е, това вече не се издържаше.

– Само с осемдесет? Какви ги вършиш, Кристина? Та ние почти не сме мръднали от мястото си.

– Е, и? Имаме достатъчно време.

– Я погледни назад. – И той посочи към огледалото за обратно виждане. – Святкат ни с фарове. Задържахме движението.

– Е, и? Другата лента за какво е? Та това е магистрала, нали? Виж какво, аз наистина имам предостатъчно време – продължи тя. – За теб не знам, но аз наистина не бързам. Освен това, знаеш ли... Досега никога не съм карала такава кола и нямам намерение да карам като луда. Господин премиерът ще почака.

Леош кимна, въпреки че беше разочарован от поведението ѝ. Той имаше съвсем ясен план, когато ѝ предложи да шофира. Искаше да я успокои и същевременно да я насърчи да увеличи скоростта. Но със сигурност не бе очаквал, че Кристина ще кара с осемдесет. При тези обстоятелства Леош не изпитваше нищо друго освен срам.

– Не искаш ли да се сменим, Кристина?

– Не, защо? На мен ми харесва.

Леош отново кимна и потъна дълбоко в седалката си, така че дори силуеът му да не се вижда през тъмните стъкла.

– На първата отбивка излизаме от магистралата – каза ѝ той. – Има знак.

Междуградският път беше само с една лента и движението беше доста по-натоварено. Кристина продължаваше да кара с осемдесет, а шофьорите продължаваха да натискат клаксоните, защото не можеха да я изпреварят. Това вече беше истински ад. Ех, къде си, златна магистрало! На Леош му хрумна, че Кристина нарочно кара по този начин. Защо не кара като другите?

– Моля те, Кристина, дай малко повече газ. Това твоето на нищо не прилича. Не виждаш ли? Караш с четиридесет и пет.

В този момент зад тях отново проблеснаха поредните къси светлини. В обратната посока се беше образувала колона зад един камион.

– Мини вдясно, пусни го да те изпревари!

– Няма! Нека чака!

Шофьорът на синия „Сеат“, който се беше залепил зад тях, се възползва от първата възможност и започна да ги изпреварва. Натисна клаксона, а когато се изравни с тях показва на шофьорката среден пръст, след което бързо се мушна пред джипа.

– Стига! Кристина, спри, остави го да мине!

В този момент за секунда светнаха стоповете на „Сеата“, който се движеше на около десетина метра пред тях. Това не беше просто убиване на скоростта. Шофьорът здраво бе натиснал педала и колата му спря на по-малко от метър пред тях.

– По дяволите! Кристина, удари спирачка!

Леош хвана волана и го завъртя към себе си.

Веднага след това „Сеатът“ отново ускори. Беше приключил с агресивната си възпитателна мисия и караше напред, докато звярът на име „Вранглер“ излизаше от шосето, а предните му колела много неохотно хлътваха в канавката.

Ударът не беше силен, никой не пострада. Всъщност само предните колела пропаднаха в крайпътния ров. Джипът изпълни заложената програма и веднага след удара от четири места в купето се изстреляха въздушни възглавници. Една излетя от волана, втора от жабката, а останалите две – от предните врати.

Първите две възглавници удариха Кристина и Леош право в лицата. Еърбегът на Леош събори слънчевите му очила. Прическите на двамата младежи бяха в абсолютен шок.

II.

1.

– Охлюви – каза Итка Свободова.

– Същото и за мен. Охлюви по бургундски – добави Михал Гебауер и затвори менюто.

Михал говореше в своя си стил – на ниво костюм от „Зара“. Докато правеше своя избор, Итка пък се държеше като глупаво дете. Като съобщаваше на сервитьора поръчката си, тя изпитваше някаква особена смесица от срам и инфантилна егоцентричност. С удоволствие би разиграла фарс пред сервитьора и присъстващите гости. Фарс, в който

всички заедно да вземат участие. Охлюви по бургундски в тази посткомунистическа дупка!

Итка изпитваше съжаление към хората, които със сериозно изражение на лицето си поръчваха подобни префърцунени ястия. Тя се чувстваше нещо повече от това общество. Не само конкретно от обществото в ресторант „La Bohème“, но и от цялата нация, на територията на която беше пристигнала само преди няколко часа. Същия принцип прилагаше и в работата си. По-голямата част от репортажите ѝ в седмичника „Респект“, за който Итка пишеше повече от десет години, се базираха на по-добре или по-зле прикривана морална надменност. През 1990 година, едва петнайсетгодишна гимназистка, тя изгуби девствеността си с една суперзвезда от ъндърграунда и оттогава презира онези, които не са на върха, както и популизма в изкуството и политиката. Трийсет години по-късно тя вече не носи хипарски дрехи, но визията ѝ продължава да изразява дух на свобода и независимост. Итка беше с доста наднормено тегло и коса до кръста.

– „Бохема“, дрън-дрън. Името на тази кръчма е деградация на всичко, което влагам в това понятие – отбеляза тя. – Ще прощаваш, Михал, но аз познавам бохемския живот. И това тук наистина няма много общо с него.

Итка проследи с поглед отдалечаващия се сервитьор и огледа добре облечените гости. Тоалети, костюми, скъпи рамки на очилата.

Тя носеше черни дънки и тъмна блуза с ресни по ръкавите. В своята страна би се чувствала добре с такова облекло на всяко публично място, но тук, сред словашките си колеги, някак изведнъж бе обзета от усещането, че е едно бедно и дебело нищо. А това не се вписваше в концепцията ѝ. Итка бе попрехвърлила четирийсетте и най-накрая искаше дете.

– Все ми се струва, че живеете в малък град – продължи тя, докато чакаха поръчката си. – Охлюви и бързи коли. Всеки път, когато пристигна тук, винаги съм шокирана от огромния брой джипове и мерцедеси. Някак не мога да свикна с това. Такъв малък град, а толкова много луксозни и огромни коли.

– Ние сме планинска страна – отвърна ѝ той. – Със сигурност у нас се продават повече джипове, отколкото у вас. Има си причина за това.

– Искаш да кажеш, че всичките тези коли са за планините? Е, добре. Няма спор, тук господства една доста алпийска атмосфера, Михал. Явно и главите на хората са се позамаiali от това и като че ли забравят, че освен планини има и правила. Щом тръгна да пресичам, все ще се намери някой кретен в мерцедес, който да ме сгази.

– Не е ли същото и при вас? Такова ни е наследството от четиридесет години комунизъм, Итка. Ако искаш по-спокоен живот, върви във Виена.

– Не си прав, Михал. Да ти кажа ли каква е разликата между нас и вас? Колко коли паркират по тротоарите тук? Противно на всякакви правила. И все най-скъпи марки. Подобно нещо можеш да видиш единствено в Русия, Китай или някъде на Изток. Нали няма да отречеш, че сте малко по на изток от нас. И май нищо не може да се направи по въпроса. Това е то, чиста география.

– На теб просто не ти харесва тук.

– Така е. И у нас не ми харесва.

– Малки държави сме, Итка.

– На всичкото отгоре си нямаме и море – добави тя.

Тя казваше това винаги, когато усещаше, че губи почва под краката си. Връщаше се към своята любов, към морето, което за нея символизираще не само свобода и открити хоризонти, но и наистина добър живот. Чрез носталгичните си спомени за морето тя споделяше, че е дълбоко свързана с южните страни. Познава вкуса на пряната риба, спала е на уникално красиви места и т.н. Тя обичаше индивидуалния морски туризъм. Всъщност не, в нейния случай това не беше туризъм. Итка винаги е живяла край морето. Дори и само за някакви си десетина дни в годината.

– В нашия случай морето щеше да реши всичко – отсече тя. – Един малък народ не може да съществува без море. Морето е свобода, предизвикателство. Морето разширява човешките хоризонти.

– Но пък виж тази огромна река! – отвърна той и през остъклената стена посочи към реката, която течеше само на няколко метра от ресторанта.

– Не говориш сериозно, Михал. Нямате никакъв елит, който да ви спаси. Народ под десет милиона има нужда от открито море, за да черпи култура от него.

– А вие добре ли сте с вашите десет милиона население? Имате ли елит и култура? – попита той и посегна към чашата вино с леко раздразнение.

Заради тази жена той изостави съпругата си. Това все повече му изглеждаше като безумно решение. Когато миналата седмица се срещна с Камила в съда за развода, той забеляза, че мъжете, съдиите се обръщат след нея по коридорите. Не беше изненадан. Камила беше в чудесна форма и със сигурност щеше да се справи и без него. А след Итка никой не би се обърнал. Дори и заради славата ѝ на журналист. Защо тогава преди време на Михал му се струваше, че Итка е толкова популярна и невероятна? С какво успя така да го омае при първата им среща?

– Там ни е бедата, че сме на ръба – каза тя. – Хем сме голяма страна, хем ужасно малка. В крайна сметка положението ни е по-лошо дори и от вашето. Някой може и да ни приеме на сериозно, но само на тео-

рия. Населението ни е колкото това на Австрия. Но когато се опиташ да ни опознаеш, тогава идва разочарованието.

– Искаш да кажеш, че трябваше да запазим федерацията ли? – отвърна ѝ той. – Щеше ли да ни помогне това? Ето виж, на поляците не им помогнаха огромните размери на страната им. Нали видя резултатите от техните избори? Управляващата партия „Право и справедливост“ са абсолютни фашисти.

Итка раздражено махна с ръка. Заради социално-политическото развитие на Полша тя също страдаше, защото тази страна по свой начин беше близка до сърцето ѝ. Полша е единствената държава от Вишеградската четворка, която има излаз на море, само дето не може да го използва. И какъв е проблемът на Полша? Защо полското море не може да се сравни с датската атмосфера, толерантност, финес, изисканост и *welfare state*? Заради провежданата през последните години националистическа политика Полша се озова върху хлъзгава почва. Въпреки това Итка беше убедена, че не може да става и дума за сравнение между държавата на Михал и северната ѝ съседка.

– Твоята страна и Полша са като солта и пипера, Михал. Извинявай, ще кажа нещо, което може да не ти хареса, но... полският фашизъм е много по-добър от вашата демокрация.

Михал не беше изненадан от думите ѝ. Тя стотици пъти бе демонстрирала пред него презрението си към страната му. Това даваше отговор и на въпроса защо преди три години той си загуби ума по нея. Итка му изглеждаше толкова популярна и невероятна тъкмо заради начина, по който говореше тогава за страната му.

Михал отиде при чешките си съседи през пролетта на 2016 година във връзка с работата по новата си книга, на която в крайна сметка даде заглавие *На своя глава*. По време на едноседмичното си посещение той прояви интерес и към международната дейност на фирмите, свързани с името на Андрей Гесай, а Итка беше сред журналистите, към които Михал се обърна във връзка със своите разследвания. Беше предложила да се срещнат в кафене „Лувър“ в центъра на Прага. Той започна да ѝ задава въпроси, но много скоро разбра, че и без да пита, Итка ще му разкаже всичко. През цялото време тя говореше и говореше, а всяко нейно изречение можеше да се възприема като констатация за това, че техните два народа няма за какво да се обвиняват, нито за какво да си завиждат. Един дол дренки са. За нея целият период на прехода не беше нищо друго освен един пропилян шанс. И двата народа потъпкаха идеите на 1989 година. За Итка реакцията на държавите от Вишеградската четворка към бежанската криза беше общоевропейски позор. Михал

беше съгласен с нея. И двамата имаха силна проевропейска ориентация, и двамата работеха във водещи вестници. Бяха на едно и също мнение относно политическата ситуация в своите страни. Може да се каже, че двамата бяха от един дол дренки. Партньори от партньорски държави.

Единствената по-съществена разлика между техните страни излезе наяве в момента на плащането. Държавата на Михал беше в еврозоната, докато при Итка продължаваше да се плаща в национална валута. Допълнителна точка за Михал. Итка също би подкрепила приемането на общата европейска валута. И така, тя плати сметката в кафене „Лувър“ и стана от масата. Изпълваше пространството несравнимо повече от него. Имаше нещо величествено в присъствието ѝ.

– Хубаво е, че приехте еврото – каза Итка и погледна Михал. – Но може би комплексът за малоценност не е достатъчно основание за това.

Тя побърза да докосне рамото му, сякаш да се извини и сякаш съжаляваше за последното си изречение.

– Просто размишлявам на глас – добави тя. – Разбираш какво искам да кажа, нали? Да вземем например прибалтийските държави. Те препускат към Европа очевидно от страх. Оттам идва и огромният им стремеж към съвременните технологии. Бил ли си някога там? Естония има действащо електронно правителство. Старае се. Защо се старае толкова? В прибалтийските държави наистина става въпрос преди всичко за страх от Русия, не мислиш ли? Тези страни просто се опитват да се присъединят към всичко, което не намирихва на Русия. А вие защо, се питам?? Чудя се какво ви мотивира, какво ви тегли натам?

Те излязоха от кафенето. Итка продължаваше да говори разпалено, като не спираше да жестикулира.

– За вас всъщност страхът от Русия никога не е бил основен мотив. Поправи ме, ако греша, Михал. Украйна например е нещо по-различно. Украинците също се боят от Русия. И Полша няма нищо общо с вас в това отношение. Поляците се страхуват от Русия открай време. Но какво става при вас? Боите ли се от Русия? В крайна сметка вашата мотивация за присъединяване към Европа е от съвсем различно естество.

Това си беше ясен упрек от страна на Итка. Този, който не се страхува от Русия, прави грешка. Според нея комплексът за малоценност, който си е исторически обусловен, няма място в съвременния свят.

– В Европа се случва нещо голямо, но вие продължавате да се занимавате с дребните си проблемчета – описа Итка своите чувства. – Ето затова малко ме е яд на вас.

Преди да се разделят пред кафене „Лувър“, тя попита Михал колко време ще остане в града:

– До неделя? Ами тогава просто ми се обадете, можем пак да се видим и да прием по бира.

Михал ѝ се обади още същия ден. *Tour de force* продължи в харизматичния квартал, в който живееше Итка. Тази вечер тя му позволи да надникне зад завесата. *Нашите фукльовци*¹, „Техните наши фукльовци“ – помисли си Михал, докато наблюдаваше кръчмарската компания на Итка. Той се опитваше да бъде като тях, но не му се получаваше. Не беше от тяхното тесто. Чувстваше се като глупак в костюма си от „Зара“. Какво прави той, костюмираният Кен², до Венера от Вестонице³? Михал изпи четири бири, но не успя да се отпусне. Сякаш целият му живот бе изложен на показ, при това пред публика. Означаваше ли това, че страната му няма добре развита култура?

2.

– Може би всичките ни надежди са в младите хора – отбеляза тя някак примирено и прокара ръка по чисто бялата покривка.

Усети, че с последния си коментар отново премина границата. „Полският фашизъм е много по-добър от вашата демокрация...“ За Бога, защо го каза? Защо непрекъснато унижаваше Михал и неговата страна? И защо сега не можеше да си прости това?

С времето тя се чувстваше все по-тежка, сякаш се бе превърнала в матрона на четиридесет години. Не беше доволна от впечатлението, което оставяше у хората. Трябваше да промени както начина си на говорене, така и и гардероба си. Вече дори не помнеше откога е така проевропейски настроена. И дали това даде резултат в нейния конкретен случай? Напоследък Итка изглеждаше като бедна роднина не само тук, в съседна Словакия, но и в Полша, където управляваше полуфашистката „Право и справедливост“. Полските фашисти, а заедно с тях и всичките критици на Европа от съседните на Чехия страни правеха много поевропейско впечатление от самата нея. Те имаха по-хубави дрехи, изказ и магистрали. В последно време това страшно я объркваше. Тя си мислеше, че е напредничава и от правилната страна, че е прогресивна и абсолютно в крак с времето, но собствените ѝ очи показваха, че греши. Дали едно дете би могло да разсее обхваналите я съмнения? Дали нейното потомство ще я тласне към нов етап от живота, по-близък до

¹ *Нашите фукльовци (Naši furianti)* е драма на Ладислав Строупежнички от 1887 г. с подзаглавие *Начинът на живот в чешкото село в четири действия*. – Б. пр.

² Куклите Барби и Кен. – Б. пр.

³ На чешки – *Věstonická venuše*, е статуетка, датираща от периода на праисторията – от преди около 25 – 29 хилядолетие пр.н.е., която изобразява гола женска фигура. – Б. пр.

днешното време и Европа? Например, вместо да бута старомодна бешка количка, тя може би щеше да използва кенгуру или просто шал.

– Вероятно вие възлагате надежди на младите хора, но не и ние – рязко ѝ отвърна Михал.

Итка бе изненадана от неговата реакция. До този момент те споделяха мнението, че новото поколение е най-голямата надежда за региона. Тя приемаше това за даденост, а седмичникът ѝ не спираше да пише в този дух. Младите хора разбират стойността на свободата. Когато старото поколение си отиде, всичко ще тръгне в правилната посока.

– Прав си, със сигурност за нас бъдещето е в младите хора – каза тя. – Те са активни и изобщо не е вярно, че се интересуват само от социалните мрежи. Реакцията им по повод на климатичните промени също е страхотна. Стотици младежи се събират на демонстрациите Fridays for Future. Всъщност не знам как е тук, при вас.

– И тук е така.

– Ето, виждаш ли? Те са на по петнайсет-двайсет години и се опитват да направят нещо. Не им е безразлично какво ще стане с планетата и имат твърди позиции. Вероятно няма да позволят някой да им отнеме свободите, с които разполагат. Да мислят свободно. Да се движат свободно и т.н.

– *Bullshit* – отвърна ѝ Михал, – точно така ще ти отговори и Леош Гесай. Ще ти каже просто едно *Bullshit*.

Михал тъкмо пишеше статия за пътния инцидент, в който бе замесен и младият Гесай. И баща му, и от полицията твърдяха, че не той е причинил катастрофата, а неговата приятелка, която уж шофирала колата на майка му. Дори и без доказателства Михал знаеше, че това е лъжа, а със сигурност и други мислеха като него. Нито един журналист не вярваше на приказките за някаква мистериозна приятелка.

– Младият Гесай е пълен боклук и за съжаление, Итка, добър пример за това какви са днес младите хора у нас. Леош Гесай не обича свободата на движение, а пътуванията. Има огромна разлика. Той беше на стаж в Брюксел и със сигурност там добре си е поживял. Разбираш ли? Той не отиде там, за да трупа знания или да събира информация, която след това да използва в страната си и да обогати народа си. Той не отиде там, за да израсне в професионално или лично отношение, а за да продължи със свободното си падане. Отиде там, за да плюска. *Après nous le déluge*. След нас и потоп. Това означава за Леош Гесай свободата на движение.

Последните няколко изречения, които Михал цитира по памет, бяха от предстоящата му книга. В нея ставаше дума за младото поколение и

именно автомобилната катастрофа с Леош Гесай даде повод да започне да я пише.

– Знаеш ли, че този ден са станали две катастрофи с участието на семейство Гесай? – попита той. – Младият влязъл в канавката с джипа, а само два часа по-рано и майка му катастрофирала. Нищо сериозно, вероятно погрешка вместо спирачката натиснала газта. Но за малко да прегази наш репортер.

– В нашите вестници не писаха за това. Искаш да кажеш, че е можела да убие някой ваш колега?

– Да, Матуш Петрик. Млад и надежден.

– Ето, виждаш ли?

Михал поклати глава. Не можеше да каже какво точно не харесва у Матуш. Младият репортер вършеше съвместно работата си. Освен това той действително обичаше истината. Какво повече можеше да иска Михал от него? Работеше дори и в свободното си време. Него блъсна джипът на семейство Гесай в неделя следобед. Матуш се бил запътил към хълма Камзик⁴, за да разследва случая със сересетата, когато на място установил, че семейство Гесай живеят точно там – на този хълм. Ама че новина! Въпреки че всички журналисти и потребители на медии знаеха къде се е преместил Гесай преди около половин година. Ежедневниците не спираха да пишат за новата вила на министър-председателя. Как може никой да не знае? Как може този, който има амбицията да стане разследващ журналист, да не е знаел за това?

– Това момче създава главоболия – каза Михал.

Итка се наведе над масата и докосна ръката му. Тя бе пристигнала предната вечер, две седмици не се бяха виждали. Отново спеше в дома му, както при всяко свое посещение през последните шест месеца. Този път обаче те не правиха веднага секс. Итка лежеше по гръб под завивката, чувствайки се твърде голяма за всичко. Старомодно очакваше мъжът да започне, но изведнъж това, че нищо не се случва, ѝ се стори някак логично.

Превод от чешки: Елена Семерджиева

⁴ Камзик е хълм над Братислава с прекрасна панорамна гледка към целия град, при хубаво време от Камзик се виждат и Алпите. Туристически център със ски влек, луксозни хотели и вили. – Б. пр. .